

Til: LO-Aktuelt

Dato: 21.4.1993

Slå ring om velferden

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Å slå ring om velferden er for arbeiderbevegelsen en selvfølgelighet. Når LO har satt det som motto for Kongressen er det fordi det ikke lenger er selvfølgelig at det er bred nok politisk oppslutning om disse verdiene.

Det velferdssamfunn vi gjennom generasjoner møysommelig har bygget opp er utsatt for sterke påkjenninger, ikke bare økonomisk, men også politisk. Mange føler uro og utrygghet for framtida. Her finnes det bare ett svar og det er at trygghet for framtida er det bare vi selv som kan skape. Og vi kan bare skape det i fellesskap.

Gjennom arbeiderbevegelsens historie har vi gjort en erfaring vi aldri må glemme: Skal vi nå resultater må vi trekke sammen - parti og fagbevegelse. Jo større truslene mot våre verdier er, jo viktigere er det å forene kreftene.

Oppgaven i den kongressperioden som nå er forbi har også dreid seg om å slå ring om velferden. Sammen har parti og fagbevegelse gått i bresjen for å rydde opp i problemene i norsk økonomi etter vanskene som tårnet seg opp i 80-åra. Når vi i dag, til tross for en altfor høy ledighet, likevel har en gunstigere utvikling enn i nesten alle andre europeiske land, er årsaken at vi tok tak i problemene tidligere, og at vi tok tak i dem på vår måte.

Gjennom det nære samarbeidet med fagbevegelsen har vi lykkes i vårt dobbelte grep: Å bruke staten aktivt til å styre og stimulere økonomien - samtidig som vi har brakt kostnadene ned. Det har gjort det mulig å få til en kraftig forbedring av næringslivets arbeidsvilkår, samtidig som vi har kunnet gjennomføre store reformer på mange områder, unngå angrepene på viktige velferdsordningen og hatt rom for økt reallønn de siste åra.

Vi ser nå de første tegn på at sysselsettingen øker igjen, ja, selv i industrien ser antallet ansatte ut til å gå

opp for første gang på flere tiår. Og vi har i virkeligheten bak oss en periode med omfattende reformer.

Foreldrepermisjonen er utvidet fra 18 uker i 1986 til ett år fra 1. april i år, og vi arbeider videre med mulighetene for å kombinere kortere arbeidstid med deler av foreldrepermisjonen. Vi har gjennomført en formidabel utbygging av barnehager og er på god vei mot målet om barnehageplass til alle som trenger det. De yngste skolebarna får et skole-fritidstilbud. Vi har fornyet og styrket hele utdanningssystemet, fra grunnskole til høyere utdanning. Ordningen med avtalefestet pensjon er satt ut i livet og er fra i høst også et tilbud til 64-åringene. Dette er reformer som betyr mange milliarder i økt innsats, for å slå ring om velferden og samtidig styrke sysselsettingen. Solidaritetsalternativet for å bekjempe ledigheten er også et alternativet for å slå ring om velferden.

Vi kan gjøre og har gjort mye i vårt eget land, men vi ser at vi også må få andre land med oss, hvis vi skal nå lenger. Derfor tok den norske regjering et initiativ overfor EF og de andre EFTA-landene for å styrke samarbeidet og innsatsen for økt sysselsetting. Møtet mellom finansministerene i EF- og EFTA-landene 19. april, var et viktig skritt i arbeidet for en felles innsats for å øke den økonomiske aktiviteten i alle land, framfor å velte problemene over på hverandre.

Vi kan ikke ta for gitt at det er politisk vilje til å ta vare på det velferdssamfunn vi har i dag. Det er bare ti år siden vi opplevde sterke angrep på viktige deler av velferdsordningene, på den sosiale boligpolitikken og på det offentliges ansvar for helsevesenet. I dag møter vi igjen et Høyre som vil svekke fellesskapets ansvar på andre, viktige områder.

Solidaritet og samfunnsansvar er ikke noe som går i arv. Hver ny generasjon må vinnes for solidaritetens ide. Det er dette den politiske kampen dreier seg om.

I mange land ser vi hvor galt det kan gå når følelsen av å ha ansvar for hverandre forsvinner. I Øst-Europa sto ingen nye institusjoner klare til å overta som limet i samfunnet da det gamle raknet. Det vi tar som en selvfølge, en aktiv og

sterk fri fagbevegelse i dialog med parti og myndigheter, må der bygges opp fra grunnen av.

Det gir våre egne problemer et større perspektiv. Vi er enige i arbeiderbevegelsen om hva som er vårt tids største utfordringer. Vi har bedre forutsetninger til å møte utfordringene enn de fleste andre land. Men det betyr at vi må hegne om det som er møysommelig bygget opp gjennom mer enn et århundre av sosialdemokratisk samfunnsbygging.

Å slå ring om velferden er en oppgave som aldri tar slutt. Det viktigste er at vi ikke slippet tak i solidaritetens idé. Faren for at noen faller utenfor er stor når de fleste er tilfreds. Derfor må engasjementet holdes oppe. Det er behov som er felles, og som bare mennesker sammen, i politisk og faglig virke, kan løse.

Lykke til med en viktig kongress.